

Bài 23- Tiết - Văn bản**VIẾNG LĂNG BÁC****Viễn Phương****I. MỤC TIÊU CẦN ĐẠT:****1/Kiến thức:**

- Những tình cảm thiêng liêng của tác giả, của một người con từ miền Nam ra viếng lăng Bác. Những đặc sắc về hình ảnh, tứ thơ, giọng điệu của bài thơ

2. Phẩm chất

- Biết ơn công lao của Chủ tịch Hồ Chí Minh, học tập theo gương Bác
- Trân trọng những tình cảm nhân văn cao đẹp của con người.

3/ Năng lực:

- Năng lực chung: năng lực giải quyết vấn đề, năng lực tự quản bản thân
- Năng lực chuyên biệt:
 - + Đọc hiểu một văn bản thơ trữ tình: nhận biết đặc điểm về thể thơ, mạch cảm xúc... Có khả năng trình bày những suy nghĩ, cảm nhận về một hình ảnh thơ, khổ thơ, tác phẩm thơ.
 - + Đọc mở rộng một văn bản trữ tình cùng đề tài.
 - + Viết: cảm thụ và nhận ra những nét giống và khác trong việc khai thác hình ảnh thơ.

II. CHUẨN BỊ DẠY HỌC VÀ HỌC LIỆU:**1. Chuẩn bị của giáo viên:**

- Kế hoạch bài học
- Học liệu: Đồ dùng dạy học, phiếu học tập, bài tập ra kỳ trước (nếu có)...

2. Chuẩn bị của học sinh:

- Nội dung kiến thức học sinh chuẩn bị trước ở nhà về tác giả, văn bản

III. TIẾN TRÌNH TỔ CHỨC HOẠT ĐỘNG DẠY HỌC:

Hoạt động của giáo viên và học sinh	Nội dung (ghi bảng)
HOẠT ĐỘNG 1: MỞ ĐẦU(3 phút) 1. Mục tiêu: - Tạo tâm thế hứng thú cho HS. - Kích thích HS tìm hiểu Bác, về tình cảm của nhà thơ của mọi người Vn đối với Bác HĐ cá nhân, HĐ cả lớp. 2. Phương thức thực hiện: - <i>Hoạt động cá nhân, cả lớp</i> 3. Sản phẩm hoạt động - <i>HS trả lời miệng</i> 4. Phương án kiểm tra, đánh giá - <i>Học sinh đánh giá.</i> - <i>Giáo viên đánh giá.</i> 5. Tiến trình hoạt động: *Chuyển giao nhiệm vụ - GV cho Hs nghe bài hát "Viếng lăng Bác" ? Bài hát này của ai, viết về ai? Em biết gì về bài hát này? ? Qua bài hát em có cảm nhận được gì về tình cảm người nhà thơ? *Thực hiện nhiệm vụ - <i>Học sinh tìm, hiểu trả lời:</i> - <i>Giáo viên: Quan sát hướng dẫn...</i> - <i>Dự kiến sản phẩm:</i> + Bài hát của Hoàng Hiệp viết về Bác Hồ về tình cảm của	I. Giới thiệu: 1. Tác giả: - Tên thật là Phan Thanh Viễn (1928 - 2005) - Quê An Giang. - Là một trong những cây bút có mặt sớm nhất của lực lượng văn nghệ giải phóng ở miền Nam thời kỳ chống Mỹ cứu nước. - Ngôn ngữ thơ dung dị, cảm xúc sâu lắng thiết tha, đậm đà màu sắc Nam Bộ. - Tác phẩm chính: “Mắt sáng học trò”, ”Nhớ lời di chúc”, “Như mây mùa xuân”, 2. Văn bản a/ Xuất xứ, thể loại: - Viết 4/1976. Cuộc kháng chiến chống

nhân dân ta với lãnh tụ.

+ Bài hát được phổ nhạc từ bài thơ *Viếng lăng Bác* của Viễn Phương.

+ Bài hát đã thể hiện được tình cảm yêu mến tự hào, lòng biết ơn sâu sắc của nhà thơ đối với Bác...

***Báo cáo kết quả:**

HS trình bày theo ý kiến của cá nhân

***Đánh giá kết quả**

- Học sinh nhận xét, bổ sung, đánh giá

- Giáo viên nhận xét, đánh giá:.

Bác Hồ vị lãnh tụ muôn vàn kính yêu của dân tộc VN luôn là nguồn cảm hứng, đề tài bất tận của thi ca. Mặc dù Người không còn nữa nhưng hình ảnh của Bác vẫn còn sống mãi trong trái tim của người dân đất Việt. Cho đến bây giờ người yêu nhạc vẫn nhớ mãi đến một bài hát dạt dào xúc động, càng nghe càng thấm thía, càng thương nhớ Bác Hồ không nguôi. Đó là bài hát "Viếng lăng Bác" của nhạc sĩ Hoàng Hiệp, phổ thơ của Viễn Phương. Bài hát đã diễn tả được tình cảm của đồng bào miền Nam ra Bắc viếng lăng Bác thông qua xúc cảm của nhà thơ VP. Tình cảm được thể hiện như thế nào cô trò mình sẽ cùng đi tìm hiểu qua bài học hôm nay

HOẠT ĐỘNG 2: HÌNH THÀNH KIẾN THỨC MỚI (30 phút)

Hoạt động 1: Giới thiệu chung

1. Mục tiêu: HS nắm được những nét chính về tác giả và văn bản.

....

2. Phương thức thực hiện:

- PP Vấn đáp, thuyết trình, dạy học theo dự án; Kỹ thuật

Mĩ mới thắng lợi.
Lăng Chủ tịch Hồ Chí Minh vừa khánh thành.

- In trong tập “Nhu mây mùa xuân”

- Thể thơ : 8 chữ.

b. Đọc – chú thích – Bố cục

*** Đọc**

***Chú thích**

*** Bố cục: 4 phần**

- Cảm xúc trước không gian, cảnh vật bên ngoài lăng (K1).

- Cảm xúc trước cảnh đoàn người vào lăng (K2).

- Cảm xúc khi vào trong lăng (K3).

- Cảm xúc trước khi ra về (K4).

II. Đọc- hiểu văn bản

1. Khổ thơ 1

- Xung hô con-Bác-> gần gũi, thân thương, kính trọng như tình cảm

đặt câu hỏi... - Hoạt động cá nhân, hoạt động cả lớp, ... 3. Sản phẩm hoạt động: <i>Phiếu học tập của cá nhân</i> 4. Phương án kiểm tra, đánh giá - Học sinh đánh giá lẫn nhau. - Giáo viên đánh giá. 5. Tiến trình hoạt động *Chuyển giao nhiệm vụ ? Giới thiệu vài nét về nhà thơ Viễn Phương mà các em đã chuẩn bị? ? Bài thơ ra đời trong hoàn cảnh nào? *Thực hiện nhiệm vụ - Học sinh lên trình bày... - Giáo viên quan sát, lắng nghe... - Dự kiến sản phẩm: - Tên thật là Phan Thanh Viễn (1928 - 2005) - Quê An Giang. - Là một trong những cây bút có mặt sớm nhất của lực lượng văn nghệ giải phóng ở miền Nam thời kỳ chống Mỹ cứu nước. - Thơ của Viễn Phương dung dị, cảm xúc sâu lắng thiết tha, ngôn ngữ thơ đậm đà màu sắc Nam Bộ. - Tác phẩm chính: “Mắt sáng học trò”, “Nhớ lời di chúc”, “Như mây mùa xuân”, *Báo cáo kết quả: HS lên trình bày *Đánh giá kết quả - Học sinh khác nhận xét, bổ sung, đánh giá	của người con đối với người Cha. Câu thơ vừa là lời thông báo vừa như một lời chào. => Tâm trạng xúc động của người con từ chiến trường miền Nam lần đầu tiên được ra thăm, viếng Bác. - Câu cảm, từ láy, hình ảnh vừa có ý nghĩa thực vừa có ý nghĩa tượng trưng. => Hình ảnh gần gũi, thân thuộc của làng Bác -> Hình ảnh biểu trưng cho sức sống bền bỉ, kiên cường bất khuất hiên ngang của dân tộc Việt Nam. 2. Khổ thơ 2 - Hình ảnh thực và ẩn dụ sóng đôi nhau: mặt trời trên lăng – mặt trời trong lăng; dòng người...- tràng hoa.. -> sự lớn lao vĩ đại
---	---

- Giáo viên nhận xét, đánh giá -> Giáo viên chốt kiến thức và ghi bảng - GV hướng dẫn HS đọc: Giọng trang nghiêm, tha thiết, chậm, sâu lắng. - GV đọc mẫu khổ thơ đầu, gọi HS đọc tiếp đến hết. - Gọi một HS đọc lại toàn bài thơ. ? Nêu mạch cảm xúc của bài thơ? Bài thơ có bố cục mấy phần? Nêu nội dung của từng phần HĐ 2. Hướng dẫn HS tìm hiểu văn bản. 1. Mục tiêu: HS nắm được tâm trạng xúc động của nhà thơ khi đứng trước cảnh vật bên ngoài lăng Bác. 2. Phương thức thực hiện: - PP Nêu vấn đề, vấn đáp, thuyết trình, T/luận nhóm, kỹ thuật đặt câu hỏi... - Hoạt động cá nhân, hoạt động nhóm, cả lớp... 3. Sản phẩm hoạt động: Phiếu hoạt động của nhóm 4. Phương án kiểm tra, đánh giá: - Học sinh đánh giá lẫn nhau. - GV nhận xét, đánh giá. 5. Tiến trình hoạt động: * Chuyển giao nhiệm vụ: HĐ nhóm a. Tìm từ ngữ xưng hô trong đoạn thơ trên? Cách xưng hô ấy đem lại hiệu quả gì? b. Ra thăm lăng Bác vào thời điểm nào, hình ảnh nào gây ấn tượng nhất với nhà thơ? Hình ảnh ấy có ý nghĩa như thế nào? * Thực hiện nhiệm vụ - Học sinh: Đọc yêu cầu, hoạt động cá nhân, nhóm theo	của Bác, sự tôn kính lòng thành kính, biết ơn vô hạn của nhân dân đối với Bác - Điệp ngữ: ngày ngày -> Sự lặp đi lặp lại của thời gian, của tình người làm nổi bật lòng thành kính, biết ơn của nhân dân ta... => Tâm trạng của nhà thơ xúc động trào dâng của nhà thơ và của nhân dân đối với Bác. 3. Khổ thơ 3 - Hai câu đầu: + Không khí trang nghiêm thanh tĩnh ở trong lăng + Ấn dụ vàng trắng..., -> gợi tâm hồn cao đẹp, sáng trong của Bác và những vần thơ tràn ngập ánh trăng của Người. - Hai câu cuối: Hình ảnh ẩn dụ, từ
--	---

<i>bàn -> thảo luận...</i> - <i>Giáo viên: Quan sát trợ giúp HS</i> - Dự kiến sản phẩm - Xung hô <i>con-Bác</i>-> gần gũi, thân thương, kính trọng như tình cảm của người con đối với người Cha. Câu thơ vừa là lời thông báo vừa như một lời chào -> tâm trạng xúc động của người con từ chiến trường miền Nam lần đầu tiên được ra thăm, viếng Bác. - Ra thăm lăng Bác vào buổi sớm. Hình ảnh gây ấn tượng nhất là hình ảnh hàng tre → Hình ảnh thực nhưng cũng là hình ảnh mang ý nghĩa biểu tượng cho sức sống hiên ngang kiên cường bất khuất của dân tộc VN, tạo sự gần gũi thân thuộc của lăng Bác... *Báo cáo kết quả HS lên bảng trình bày kết quả thảo luận của nhóm. (Trình trên bảng phụ), hoặc trên máy chiếu *Đánh giá kết quả HS nhóm khác phản biện, nhận xét, bổ sung - <i>Giáo viên nhận xét, đánh giá kết quả thảo luận của các nhóm</i> -> <i>Giáo viên chốt kiến thức và ghi bảng</i> 1. Mục tiêu: Cảm nhận được cảm xúc của nhà thơ khi hòa cùng dòng người vào lăng viếng Bác. 2. Phương thức thực hiện: - <i>PP Nêu vấn đề, vấn đáp, thuyết trình, TL nhóm, kỹ thuật đặt câu hỏi, khăn phủ bàn</i> - <i>Hoạt động cá nhân, hoạt động cặp đôi, cả lớp...</i> 3. Sản phẩm hoạt động: Phiếu hoạt động của nhóm	ngữ gợi cảm. => Khẳng định sự trường tồn của Bác đối với non sông, đất nước và nỗi đau xót, sự mất mát lớn lao của cả dân tộc của nhân dân về sự ra đi của Người. 4. Khổ thơ cuối - Điệp ngữ-> ước nguyện tha thiết chân thành của nhà thơ: muốn hoá thân vào những vật xung quanh lăng Bác để được ở gần Bác, tô điểm cho hương sắc vườn Bác- - Ẩn dụ cây tre trung hiếu -> tấm lòng thủy chung son sắt của nhà thơ với Bác. → Đó là tình cảm, tấm lòng của nhân dân Việt Nam đối với vị lãnh tụ kính yêu. III. Tổng kết
--	---

4. Phương án kiểm tra, đánh giá: - Học sinh đánh giá lẫn nhau. 5. Tiến trình hoạt động: * Chuyển giao nhiệm vụ: HĐ cặp đôi a. Chỉ ra nghệ thuật độc đáo được sử dụng trong khổ thơ 2? Phân tích hiệu quả của những biện pháp nghệ thuật đó trong việc thể hiện nội dung của đoạn thơ? b. Qua đó, em cảm nhận được gì về tâm trạng cảm xúc của nhà thơ? * Thực hiện nhiệm vụ - Học sinh: Đọc yêu cầu, hoạt động cá nhân, hoạt động nhóm theo kỹ thuật khăn phủ bàn - Giáo viên: Phát phiếu học tập cho HS, Quan sát trợ giúp HS - Dự kiến sản phẩm - Sử dụng hình ảnh thực và ẩn dụ sóng đôi nhau: mặt trời trên lăng – mặt trời trong lăng; dòng người...- tràng hoa.. -> sự lớn lao vĩ đại của Bác, sự tôn kính lòng thành kính, biết ơn vô hạn của nhân dân đối với Bác - Điệp ngữ: ngày ngày -> Sự lặp đi lặp lại của thời gian, của tình người làm nổi bật lòng thành kính, biết ơn của nhân dân ta... - Tâm trạng của nhà thơ xúc động trào dâng * Báo cáo kết quả HS lên bảng trình bày kết quả thảo luận của nhóm. (Trình trên bảng phụ) * Đánh giá kết quả HS nhóm khác phản biện, nhận xét, bổ sung	1. Nghệ thuật. - Bài thơ có giọng điệu thiết tha, trầm lắng, trang trọng, thành kính phù hợp với không khí cảm xúc nhà thơ. - Sử dụng cách xưng hô thân mật gần gũi, hình ảnh ẩn dụ có giá trị biểu đạt tình cảm sâu sắc. 2. Nội dung. - Bài thơ Viếng lăng Bác thể hiện lòng thành kính và niềm xúc động sâu sắc của nhà thơ và của mọi người đối với Bác khi vào lăng viếng Bác. 3. Ghi nhớ: SGK III. Luyện tập 1. Nêu cảm nghĩ của em sau khi học xong văn bản? 2. Em thích nhất câu thơ, hình ảnh thơ nào? Vì sao?
--	--

- Giáo viên nhận xét, đánh giá kết quả thảo luận của các nhóm

-> Giáo viên chốt kiến thức và ghi bảng

Khở thơ 3

1. Mục tiêu: Cảm nhận cảm xúc của nhà thơ khi vào trong lăng viếng Bác.

2. Phương thức thực hiện:

- PP Nêu vấn đề, vấn đáp, thuyết trình, kỹ thuật đặt câu hỏi...

- Hoạt động cá nhân, cả lớp...

3. Sản phẩm hoạt động: Câu trả lời của HS

4. Phương án kiểm tra, đánh giá:

- Học sinh đánh giá lẫn nhau.

- GV đánh giá

5. Tiến trình hoạt động:

*** Chuyển giao nhiệm vụ: HĐ cá nhân**

a, Hai câu thơ đầu K3 gợi cho em những liên tưởng nào? Những liên tưởng ấy được khơi gợi từ hình thức nghệ thuật nào?

b. Chỉ ra nghệ thuật độc đáo mà nhà thơ sử dụng trong 2 câu thơ cuối? Nêu tác dụng?

*** Thực hiện nhiệm vụ**

- Học sinh: phân tích câu hỏi và dự kiến trả lời ...

- Giáo viên: Quan sát trợ giúp HS

- Dự kiến sản phẩm

- Hai câu đầu: không khí trang nghiêm thanh tĩnh ở trong lăng Bác, người đọc hình dung Bác đang ngủ một giấc ngủ yên bình dưới ánh sáng dịu nhẹ của vầng trăng. Hình ảnh trăng... khiến người đọc nhớ đến tâm hồn cao đẹp trong sáng

của Bác và những câu thơ tràn ngập ánh trăng của Người.

Hai câu cuối: hình ảnh ẩn dụ: Trời xanh và nghe nhói...

-> Sự trường tồn bất tử của Bác và nỗi đau đớn xót xa trước sự ra đi của Người...

***Báo cáo kết quả**

HS trình bày ý kiến của bản thân, HS khác nhận xét đánh giá, bổ sung

***Đánh giá kết quả**

- Giáo viên nhận xét, đánh giá câu trả lời của HS

-> Giáo viên chốt kiến thức trên bảng phụ; HS ghi vở

GV bình: Vào lăng viếng Bác đứng trước di hài của Bác lí trí của nhà thơ vẫn tự nhủ rằng Bác chưa mất Bác chỉ đi ngủ thôi nhưng từ trong sâu thẳm trái tim của nhà thơ vẫn trào lên cảm xúc đau đớn xót xa đến thất lòng vì sự thật Bác đã đi rồi. Nhói đau vốn được cảm nhận bằng xúc giác nhưng nhà thơ lại cảm nhận cảm giác đó bằng thính giác – một sự chuyển đổi thật tinh tế của VP. Phải là người có tình cảm sâu sắc với Bác nhà thơ mới cảm nhận được cảm xúc ấy.

Khổ 4.

1. Mục tiêu: Cảm nhận được ước nguyện đẹp đẽ, tâm lòng thủy chung son sắt của nhà thơ với Bác.....

2. Phương thức thực hiện:

- PP vấn đáp, thuyết trình, thảo luận nhóm, kĩ thuật đặt câu hỏi...

- Hoạt động cá nhân, hoạt động nhóm, cả lớp...

3. Sản phẩm hoạt động: HS trình bày miệng

4. Phương án kiểm tra, đánh giá:

GV đánh giá

5. Tiến trình hoạt động:*** Chuyển giao nhiệm vụ: HĐ cá nhân**

? Chỉ ra nghệ thuật đặc sắc trong khổ thơ cuối của bài thơ?
Những nghệ thuật đó có tác dụng trong việc thể hiện tình cảm của tác giả?

? Mở đầu bài thơ là hình ảnh *hàng tre* kết thúc bài thơ là *cây tre*, việc lặp lại cấu trúc ấy có tác dụng thế nào?

*** Thực hiện nhiệm vụ**

- Học sinh: nghe, hoạt động cá nhân suy nghĩ để trả lời-

- Giáo viên: Quan sát trợ giúp HS

- Dự kiến sản phẩm:

- Điệp ngữ *Muốn làm* -> ước nguyện tha thiết chân thành của nhà thơ: muốn hoá thân vào những vật xung quanh lăng Bác để được ở gần Bác, tô điểm cho hương sắc vườn Bác để dâng lên cuộc đời đẹp như những mùa xuân của Người.

- Ẩn dụ *cây tre trung hiếu* -> tấm lòng thủy chung son sắt của nhà thơ với Bác với con đường, với mục tiêu lí tưởng mà Bác đã chọn

→ Đó là tình cảm, tấm lòng của nhân dân Việt Nam đối với vị lãnh tụ kính yêu.

- Kết cấu đầu cuối tương ứng đã nhấn mạnh hình ảnh gây ấn tượng với nhà thơ khi ra thăm lăng Bác, làm cho bài thơ có sự cân đối hài hòa và cũng làm cho dòng cảm xúc của nhà thơ càng trọn vẹn hơn.

*** Báo cáo kết quả**

Đại diện nhóm lên báo cáo kết quả

HS nhóm khác nhận xét, bổ sung.

*** Đánh giá kết quả**

- Giáo viên nhận xét, đánh giá kết

-> *Giáo viên chốt kiến thức và ghi bảng*

HD 3 tổng kết:

* **Mục tiêu:** Giúp học sinh khái quát được những nét đặc sắc về nghệ thuật và nội dung của văn bản.

* **Nhiệm vụ:** HS thực hiện yêu cầu của GV

* **Phương thức thực hiện:**

- PP vấn đáp, thuyết trình.

- Kỹ thuật bản đồ tư duy

- Hoạt động cá nhân

* **Yêu cầu sản phẩm:** câu trả lời của HS

* **Cách tiến hành:**

- GV chuyển giao nhiệm vụ cho HS:

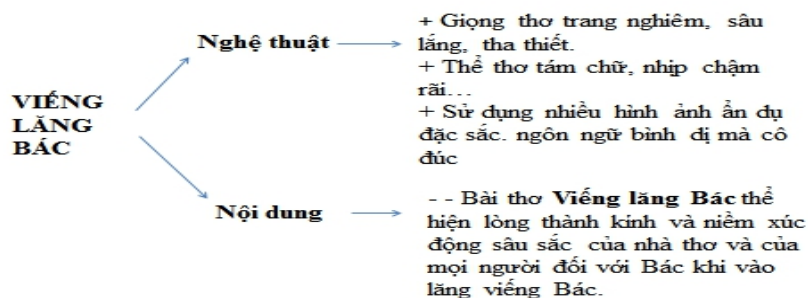
?Nêu khái quát những đặc sắc về nội dung và nghệ thuật của văn bản

- HS tiếp nhận và thực hiện nhiệm vụ:

+ Đọc phân tích câu hỏi yêu cầu.

+ HS làm việc cá nhân .

- *Dự kiến sản phẩm:*

- GV nhận xét câu trả lời của HS.

- GV chốt trên bảng phụ:

HOẠT ĐỘNG 3: LUYỆN TẬP (5 PHÚT)

1. **Mục tiêu:** Vận dụng hiểu biết về văn bản để làm bài

2. **Phương thức thực hiện:** HĐ cặp đôi

3. **Sản phẩm:** Câu trả lời của HS

4. **Phương án kiểm tra, đánh giá:**

- HS nhận xét đánh giá

- GV đánh giá.

5. **Cách tiến hành:**

***GV chuyển giao nhiệm vụ cho HS:**

TRAO ĐỔI CẶP ĐÔI

?Nêu cảm nghĩ của em sau khi học xong văn bản?

? Em thích nhất câu thơ, hình ảnh thơ nào? Vì sao?

*** HS tiếp nhận và thực hiện nhiệm vụ:**

- *Học sinh: thực hiện cá nhân, trao đổi với bạn*

- *Giáo viên: theo dõi, hướng dẫn*

***Báo cáo kết quả: HS trình bày**

HS tự do trình bày theo cảm nhận của cá nhân GV khuyến khích những cảm nhận có sáng tạo thể hiện những cảm nhận sâu sắc

***Đánh giá kết quả**

- *Học sinh nhận xét, bổ sung, đánh giá*

- *Giáo viên nhận xét, đánh giá*

->*Giáo viên chốt kiến thức*

HOẠT ĐỘNG 3: VẬN DỤNG (04 PHÚT)

1. **Mục tiêu:** HS biết vận dụng kiến thức đã học áp dụng vào cuộc sống thực tiễn.

2. **Nhiệm vụ:** HS suy nghĩ, trình bày

3. **Phương thức thực hiện:** HĐ cá nhân

4. **Sản phẩm:** Câu trả lời của HS

5. **Cách tiến hành:**

1. GV chuyển giao nhiệm vụ cho HS:

Viết một đoạn văn ngắn khoảng 5 dòng nêu cảm nhận của em về một khổ thơ mà em thích nhất trong đoạn văn có sử dụng thành phần cảm thán?

2. HS tiếp nhận và thực hiện nhiệm vụ:

+ Xác định yêu cầu.

+ Suy nghĩ trả lời.

+ 2 HS trả lời.

- GV nhận xét câu trả lời của HS.

HOẠT ĐỘNG 5: TÌM TÒI, MỞ RỘNG, SÁNG TẠO (01 PHÚT)

* **Mục tiêu:** HS mở rộng vốn kiến thức đã học.

* **Nhiệm vụ:** Về nhà tìm hiểu, liên hệ.

* **Phương thức hoạt động:** cá nhân.

* **Yêu cầu sản phẩm:** Tìm thêm những câu chuyện, bài thơ, bài hát, nhân vật có lí tưởng, lẽ sống cao đẹp.

* **Cách tiến hành:**

1. GV chuyển giao nhiệm vụ cho Hs:

Sưu tầm những câu chuyện, bài thơ, bài hát viết về Bác.

2. HS tiếp nhận và thực hiện nhiệm vụ:

+ Đọc yêu cầu.

+ Về nhà sưu tầm.

IV. RÚT KINH NGHIỆM:

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Mời quý thầy cô tham khảo thêm: [Thư viện Giáo Án điện tử VnDoc](#)

vndoc